

RAUTAVAARA

PARAS LUONNOSTAAN

Nuorisovaltuuston toimintasääntö

Kunnanhallitus 30.3.2026, § XX

Sisällys

1	Nuorisovaltuuston lakisääteisyys.....	3
2	Nuorisovaltuusto Rautavaaran kunnassa.....	3
3	Toiminta.....	4
3.1	Toimikausi.....	4
3.2	Kokousajankohdat	4
3.3	Toimintasuunnitelma ja toimintakertomus	4
4	Nuorisovaltuuston kokoonpano	4
4.1	Jäsenten valinta	4
4.2	Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja	5
4.3	Jäsenet ja mahdolliset varajäsenet.....	5
4.4	Sihteeri.....	6
4.5	Työryhmät.....	6
4.6	Viranhaltijat ja luottamushenkilöt	6
4.7	Hyvinvointialueen vastaavien vaikuttamistoimielimien jäsenet.....	6

1 Nuorisovaltuuston lakisääteisyys ja tarkoitus

Nuorisovaltuusto on kuntien lakisääteinen pysyvä vaikuttamistoimielin. Kuntalain (410/2015) 26 §:n mukaan kunnassa on oltava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä. Kunnanhallituksen tehtävä on asettaa nuorisovaltuusto ja huolehtia sen toimintaedellytyksistä.

Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa.

Nuorisolain (1285/2016) 24 §:n 2 momentin mukaan ”kunnan ja valtion viranomaisen tulee tarjota ja järjestää nuorille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa paikallista, alueellista ja valtakunnallista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn tai heitä tulee muutoin kuulla mainituissa asioissa. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa.”

Nuorisovaltuusto tukee lasten ja nuorten yhdenvertaisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia kunnassa. Nuorisovaltuuston keskeinen tehtävä on tuoda lasten ja nuorten ääntä suunnitteluun, päätöksentekoon ja arviointiin sekä tiedottaa vireillä olevista asioista. Päätöksentekoon neuvosto voi vaikuttaa tekemällä esityksiä, aloitteita ja lausuntoja lasten ja nuorten näkökulmasta. Nuorisovaltuusto on hyvissä ajoin otettava mukaan lapsia ja nuoria koskevien suunnitelmien laatimiseen. Nuorisovaltuustolla on mahdollisuus järjestää erilaista toimintaa ja tapahtumia.

Nuorisovaltuusto edistää yhteistyötä nuorten ja kunnan välillä, seuraten nuorten palvelutarpeiden kehittymistä. Sen tarkoitus on saada nuoriso kiinnostumaan yhteiskunnallisista asioista ja vaikuttamisesta. Nuorisovaltuusto tekee toimintaansa tunnetuksi ja tiedottaa siitä eri tiedotuskanavia käyttäen. Nuorisovaltuusto seuraa nuorisolain sekä **muiden lapsia ja nuoria koskevien lakien** toteutumista kunnassa.

Nuorisovaltuusto on vaikuttamistoimielin, joka ei ole kunnallinen viranomainen eikä tee poliittisia päätöksiä kuntalain 30 §:n mukaisesti. Siten sen kokousasioista ei voi tehdä kuntalain (410/2015) 134 §:n mukaista oikaisuvaatimusta eivätkä nuorisovaltuuston jäsenet ole muodollisesti kunnan luottamushenkilöitä.

Rautavaaran kunta huolehtii kuntalaissa mainittavista riittävästä toimintaedellytyksistä siten, että

- nuorisovaltuustolla on sihteeri: kunnan henkilöstön jäsen toimii pöytäkirjan pitäjänä ammattimaisesti ja osana työtehtäviään
- nuorisovaltuustolle järjestetään maksuttomat kokoustilat ja -tekniikat
- nuorisovaltuuston pöytäkirjat julkaistaan Rautavaaran kunnan verkkosivuilla ja arkistoidaan
- nuorisovaltuuston jäsenille maksetaan kokouspalkkiot, jotka on määritelty kunnan palkkiosäännössä
- nuorisovaltuustolle varataan toimintabudjetti kunnan talousarvion käyttötalousosaan
- nuorisovaltuuston ja kunnan viranhaltijoiden välillä on riittävästi vuorovaikutusta
- nuorisovaltuustolla on mahdollisuus saada tietoa ja ottaa asioihin kantaa.

2 Nuorisovaltuusto Rautavaaran kunnassa

Rautavaaralla toimii koulun toiminnasta erillinen nuorisovaltuusto.

Kuntalain (410/2015) 26 §:n mukaisesti kunnanhallituksen on huolehdittava nuorisovaltuuston toimintaedellytyksistä. Rautavaaran kunnanhallitus asettaa nuorisovaltuusto ja nimeää sen jäsenet nuorisovaltuustoon pyrkivien nuorten ehdotusten pohjalta. Nuorisovaltuusto toimii kunnanhallituksen alaisuudessa.

Rautavaaran kunnan hallintosäännön (voim. 1.1.2026 alkaen) 124 §:n nuorisovaltuusto voi nimetä valtuuston kokoukseen edustajansa, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus. Edustajalla ei kuitenkaan ole läsnäolo-oikeutta valtuuston suljetussa kokouksessa.

Rautavaaran kunnan hallintosäännön 165 §:n mukaan nuorisovaltuuston jäsenistään nimeämällä edustajilla on läsnäolo- ja puheoikeus sivistyslautakunnassa, teknisessä lautakunnassa ja kunnanvaltuustossa. Edustajan tulee olla 15 vuotta täyttänyt henkilö. Nuorisovaltuuston nimeämällä edustajilla ei ole läsnäolo-oikeutta toimielimen kokouksessa käsiteltäessä salassa pidettäviä asioita.

Rautavaaran kunnan hallintosäännön 189 §:n mukaan nuorisovaltuustolla on kunnassa aloiteoikeus. Nuorisovaltuuston edustajalla on oikeus tehdä kunnanvaltuuston kokouksessa aloite asiassa, jonka hän arvioi lasten ja nuorten kannalta merkittäväksi. Nuorisovaltuustolta edellytetään aloitteen käsittelyä ja hyväksymistä omassa kokouksessa ennen aloitteen tekemistä kunnanvaltuustossa.

Mikäli nuorisovaltuutettu osallistuu edellä mainittujen toimielimien kokouksiin nuorisovaltuuston nimeämänä edustajana, on hän oikeutettu kunkin toimielimen mukaiseen kokouspalkkioon Rautavaaran kunnan palkkiosäännön mukaisesti.

3 Toiminta

3.1 Toimikausi

Rautavaaran kunnan nuorisovaltuuston toimikausi on kaksi (2) vuotta. Nuorisovaltuusto asetetaan ja jäsenet nimitetään parillisen vuoden alkaessa.

3.2 Kokousajankohdat

Nuorisovaltuusto kokoontuu neljä (4) kertaa vuodessa, kaksi kertaa kevätkaudella ja kaksi kertaa syyskaudella. Tarvittaessa kokouksia voidaan perua.

3.3 Toimintasuunnitelma ja toimintakertomus

Toimintasuunnitelmassa esitetään nuorisovaltuuston tulevan toimintavuoden keskeiset tavoitteet. Toimintasuunnitelma hyväksytään edellisen toimintavuoden viimeisessä kokouksessa.

Toimintakertomus on selonteko päättyneen vuoden aikana tapahtuneesta olennaisesta toiminnasta. Edellisen vuoden toimintakertomus hyväksytään vuoden ensimmäisessä kokouksessa.

Toimintakertomuksessa kuvataan edellisen vuoden kokousajankohdat, keskeiset päätökset, toiminta, tapahtumat, koulutukset, kannanotot/lausunnot ja edustustehtävät.

4 Nuorisovaltuuston kokoonpano

Nuorisovaltuustoon voidaan valita vähintään kolme (3) ja korkeintaan seitsemän (7) jäsentä.

Nuorisovaltuusto on päätösvaltainen, kun läsnä on vähintään puolet valtuutetuista.

4.1 Jäsenten valinta

Nuorisovaltuustossa voi toimia ja sen jäseneksi voidaan valita 13–20-vuotias tai sen verran valintavuonna täyttävä nuori, jonka kotikunta on Rautavaaran kunta tai hän opiskelee kokoaikaisesti Rautavaaran peruskoulussa tai lukiossa.

Nuorisovaltuuston jäsen tai varajäsen on oikeutettu jatkamaan nuorisovaltuustossa toimikautensa loppuun saakka, vaikka hän edelliset ehdot eivät enää täytyisi keskellä kautta (21 vuotta täyttäminen, poismuutto).

Jos nuorisovaltuustosta jää jäseniä pois kesken kauden niin, että nuorisovaltuutettujen määrä alittaa vähimmäismäärän, on heidän tilalleen valittava uudet jäsenet.

Lähtökohtaisesti nuorisovaltuuston jäseneksi ei nimitetä viranhaltijajäseniä tai kunnan henkilöstöä.

Kunta pyytää ehdotukset nimitettävistä jäsenistä. Kunnanhallitus nimittää nuorisovaltuuston toimintakauden ajaksi ehdotusten perusteella.

Mikäli nuorisovaltuuston jäsen tai varajäsen haluaa erota nuorisovaltuustosta, tulee asiasta ilmoittaa nuorisovaltuuston puheenjohtajalle, jäsenille ja kunnan edustajalle. Ero myönnetään seuraavassa nuorisovaltuuston kokouksessa. Jos eronneella nuorisovaltuutetulla on joko nuorisovaltuuston sisäisiä tai sen edustamiseen liittyviä luottamustoimia, eroaa tämä myös samalla näistä. Tehtävään valitaan oppilas- ja opiskelijakunnasta uusi jäsen tai varajäsen eronneen tilalle.

Nuorisovaltuutettu voidaan erottaa tehtävästään, mikäli hän aiheuttaa merkittävää haittaa nuorisovaltuustolle tai kunnalle. Nuorisovaltuuston jäsenistä vähintään puolen jäsenistä pitää kannattaa erottamista, jotta erottamista voidaan esittää kunnanhallitukselle. Erottamispäätöksen tekee kunnanhallitus.

Nuorisovaltuustoon voidaan ottaa mukaan lapsia ja nuoria myös kesken toimikauden. Tällöin nuorisovaltuusto tekee päätöksen uuden jäsenen mukaan ottamisesta ja kunnanhallitus nimittää nuoren jäseneksi seuraavassa kokouksessaan.

4.2 Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja

Nuorisovaltuusto valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimikautensa ensimmäisessä kokouksessa.

Puheenjohtajan tehtävänä on johtaa n kokouksia ja huolehtia siitä, että kokous etenee hyvien kokouskäytäntöjen mukaisesti. Puheenjohtaja vastaa, että kokouksen esityslista tulee käsitellyksi ja vastaa yhdessä sihteerin kanssa kokouspöytäkirjan oikeellisuudesta. Puheenjohtaja valmistelee kokouksen esityslistan yhdessä nuorisovaltuuston sihteerin kanssa.

Kokouksessa puheenjohtaja ohjaa kokouksen työskentelyä. Puheenjohtaja sopii kokouksen menettelytavoista muiden osallistujien kanssa ja valvoo, että niitä noudatetaan. Puheenjohtaja jakaa puheenvuorot. Puheenjohtaja huolehtii sovitusta aikataulusta.

Puheenjohtaja ohjaa mahdollisen äänestyksen toimittamisen. Puheenjohtajalla on yhtäläinen äänioikeus muiden nuorisovaltuuston jäsenien kanssa. Äänestyksen mennessä tasan puheenjohtajan ääni ratkaisee.

Puheenjohtajan ollessa estynyt puheenjohtajan tehtävää hoitaa varapuheenjohtaja.

4.3 Jäsenet ja mahdolliset varajäsenet

Nuorisovaltuuston jäsenen velvollisuus on omalta osaltaan osallistua kokouksiin ja huolehtia kokousten onnistumisesta. Jäsen tutustuu hyvissä ajoin ja huolellisesti kokouksen kokouskutsuun ja esityslistaan.

Jäsenen tehtävänä on pitää yhteyttä nuorisovaltuustoon kuulumattomiin nuoriin sekä huolehtia heidän äänensä tulemisesta esiin kokouksissa. Mikäli jäsen osallistuu valtuuston, lautakunnan tai työryhmien kokouksiin tulee hänen huolehtia tiedon kulusta nuorisovaltuustolle ja tuoda nuorisovaltuuston näkemys käsiteltävistä asioista esille.

Jos nuorisovaltuustoon haluaa yli seitsemän henkilöä, voidaan nuorisovaltuuston jäsenille nimittää varajäseniä. Jos varsinainen jäsen on estynyt, hän pyytää varajäsentä osallistumaan kokoukseen. Varsinaisen jäsenen osallistumisoikeutta ja äänioikeutta käyttää silloin varajäsen. Varajäsenillä on läsnä- ja puheoikeus kokouksissa, vaikka varsinainen jäsen olisi paikalla. Varajäsenellä ei kuitenkaan ole äänioikeutta, jos varsinainen jäsen on paikalla.

4.4 Sihteeri

Sihteeri auttaa puheenjohtajaa nuorisovaltuuston kokousten valmistelemisessä ja toteuttamisessa.

Sihteeri koordinoi kunnan eri toimialojen sekä nuorisovaltuuston välistä tiedonkulkua. Sihteeri seuraa kunnan eri toimialoilla tapahtuvaa valmistelua ja välittää nuorisovaltuuston kannalta olennaista tietoa eteenpäin. Sihteeri vie nuorisovaltuuston aloitteita, lausuntoja ja päätöksiä eteenpäin kunnan organisaatiossa.

Sihteeri osallistuu tarvittaessa nuorisovaltuuston perustamiin työryhmiin. Myös muita kunnan henkilöstön jäseniä voidaan pyytää mukaan työryhmiin. Sihteeri vastaa tiedotuksesta ja toiminnan järjestämisestä.

4.5 Työryhmät

Nuorisovaltuusto voi tarvittaessa perustaa väliaikaisia työryhmiä esimerkiksi tapahtumien toteuttamista tai lausuntojen valmistelua varten. Työryhmien kokouksista maksetaan nuorisovaltuuston kokouspalkkio.

4.6 Viranhaltijat ja luottamushenkilöt

Nuorisovaltuusto kutsuu tarvittaessa eri toimialojen viranhaltijoita, kunnan henkilöstön edustajia ja kunnan alueella toimivia luottamushenkilöitä kokouksiinsa.

Viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden tulee osaltaan huolehtia siitä, että heidän toimialoillaan vireillä olevista asioista tiedotetaan nuorisovaltuustoa. Nuorisovaltuuston on vastaavasti huolehdittava siitä, että viranhaltijat ja luottamushenkilöt ovat perillä nuorisovaltuustossa käsiteltävistä asioista.

4.7 Hyvinvointialueen vastaavan vaikuttamistoimielimen jäsenet

Hyvinvointialueella toimii lakisääteisinä vaikuttamistoimieliminä hyvinvointialueen nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32 §). Lain mukaan vaikuttamistoimielinten jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan vähintään yksi edustaja.

Hyvinvointialueen nuorisovaltuuston jäsenyys edellyttää kuulumista kunnan nuorisovaltuustoon.

Rautavaaran kunnan nuorisovaltuuston jäsenien ja mahdollisten varajäsenien keskuudesta valitaan edustajat Pohjois-Savon hyvinvointialueen nuorisovaltuustoon.